

Bestuursverslag verenigingsjaar 2016

Het jaar 2016 kende een aantal centrale thema's. Vast onderdeel is de Grondsteenconferentie en het Grondsteenwerk in de bestuursvergaderingen. Wij kijken daarmee vooruit naar een hernieuwing van de vereniging in het ritme van 100 jaren en slo-ten daarbij aan bij de Wereldconferentie met Michaël 2016 aan het Goetheanum in Dornach.

De Hogeschoolactiviteiten werkten met het thema van de mens tussen onder- en bovennatuur. Daarmee zetten wij een project voort dat ons enkele jaren een geconcentreerde samenwerking kan verschaffen. In Motief verschenen daarover verschillende bijdragen.

Aan de andere zijde van het spectrum was er na het verlies van de villa op het landgoed de Reehorst in Driebergen in 2015 en het besef dat deze niet beschikbaar zal komen voor antroposofische activiteiten, in het voorjaar de vraag van de Stichting Euritmie om steun. Na gesprekken met het stichtingsbestuur startte een traject dat aan het einde van het jaar tot het verenigingsbesluit leidde om het oude verenigingshuis aan Riouwstraat 1-3 te Den Haag terug te brengen in het vermogen van de vereniging, om zo te kunnen zorgen voor continuïteit en vele verenigingsactiviteiten een plek te geven. Op 13 oktober werd de richting van het voornemen aan de leden voorgelegd. Op 12 december werd, op grond van een aan alle leden voorgelegd visiedocument, een besluit, over een met de Stichting Euritmie hierover bereikt akkoord, in stemming gebracht en aangenomen. De voorbereidingen van de verbouwing zijn in volle gang.

Ledenaantallen

De vereniging telde op 1 januari 2016 3725 leden. Op 31 december 2016 waren dat 3650 leden. Toetreders en uitreders hielen elkaar bijna in evenwicht. Omdat er ook leden overlijden (39 afgelopen jaar) loopt het ledental terug. Dit is een algemene trend in de landen om ons heen (België, Denemarken, Duitsland, Groot-Brittannië, Zwitserland en Zweden). Doordat in andere delen van de wereld de vereniging groeit is er per saldo een kleine teruggang van minder dan een procent (44 719 leden per 31 december 2016). Wij moeten het tegenwicht voor de teruggang vinden in de groei van het aantal jongere leden, de 'Nachwuchs'. De antroposofie heeft in de werkgebieden een plaats in de wereld gevonden. De vereniging moet vormen vinden om de nieuwe generaties een huis te bieden.

Ledengroepen en ledenbijeenkomsten

De vereniging heeft een intensief jaar achter zich, dat begon met de Grondsteenconferentie op 8 en 9 januari in de Stichtse Vrije School te Zeist met inleiding onder anderen van Ron Dunselman en een slotbeschouwing van Rik ten Cate. De euritmie van de Grondsteen werd toegelicht en gezien en Inge van der Laag stond stil bij het beeld van de mensheidsrepresentant. Op 4 februari volgde een karmaconferentie, geïnitieerd door de Werkgroep Karma. Drude van Houwelingen en Jaap van der Weg hielden inleidingen, waarna er in groepen werd gewerkt en euritmie gedaan onder leiding van Hilda Boersma. Deze conferentie zal een vervolg krijgen. Op 4 maart was er weer een Open Podium op de Boslaan 15 in Zeist. Op 12 maart een nieuwe ledendag en op 13

maart een themadag over de mensheidsrepresentant, die ons de eerste helft van het jaar begeleidde naar de jaarvergadering op 13 en 14 mei in het Iona-gebouw te Driebergen. De gestorvenen werden op 13 mei herdacht. Zaterdag 14 mei stond in het teken van het leven met het beeld van de ander, hoe wij van de ontmoeting tot een imaginatief beeld van de ander komen. Het oerbeeld van zo'n beeld werd getoond weer aan de hand van het beeld van Rudolf Steiner van de mensheidsrepresentant. Daarna was op 4 juni de jaarfeestenconferentie in de Stichtse Vrije School met als thema 'Van Johannes naar Michaël'. Op 9 september was er de landelijke bibliotheekdag in Den Haag en op 8 oktober een Michieldag, die was samengevoegd met de contactpersonendag. Wij blikten er terug op de wereldconferentie tijdens Michaël aan het Goetheanum en zagen nieuwe euritmische vormen voor de gevallen ethersoorten, waarover Mario Mathijssen een inleiding hield.

Ledenscholing

In samenwerking met het project Antroposofie en Samenleving van de Iona Stichting konden op de Boslaan in Zeist diverse cursussen en leergesprekken plaatsvinden, vooral voor mensen die werkzaam zijn in de werkgebieden. Verder wordt onderzocht of er, ook voor deze mensen, kringen kunnen worden gevormd die de persoonlijke bron van medewerkers in verbinding brengt met de bronnen van de organisatie.

De esoterie in de kunst

2016 was een kunstzinnig jaar. De ledengroepen Apeldoorn en Zutphen organiseerden een dag over Jeroen Bosch in 's-Hertogenbosch met een bezoek aan het Brabants Museum, waar de internationale Jeroen Bosch-tentoonstelling liep. Een ander kunstzinnig thema in 2016 was de Faust, naar aanleiding van de integrale opvoering van Faust I en II in het Goetheanum. In de Jacobikerk in Utrecht werd een Faustdag georganiseerd, onder anderen met Rosalind Veltman en Désanne van Brederode. In de zomer vertrok een bus vol jonge mensen (met steun van de Iona Stichting) naar deze uitvoering. Veel minder jonge leden zagen eveneens een van de uitvoeringen gedurende het jaar. In 2017 wordt deze complete versie in de huidige enscenering nog een paar keer voor het laatst opgevoerd. Dankzij Andreas Reigersman waren wij op 9 september te gast in het Zwanenbroedershuis te 's-Hertogenbosch, het huis van het illustere gezelschap, waarvan Jeroen Bosch bij leven nog lid is geweest. Er spraken onder meer Ignaz Anderson over de Zwanenridder en Wilbert Lambrechts (uit bestuur van de Belgische Antroposofische Vereniging) over de beeldtaal van Jeroen Bosch. Wij verbonden ons met de oudere impulsen van het land tussen Schelde en Rijn. Tevens konden na afloop het Belgische en Nederlandse bestuur gezamenlijk de ontwikkelingen van hun verenigingen bespreken. Een belangrijk thema, dat eveneens het volgend jaar en waarschijnlijk nog daarna doordraagt, is de *Chymische Hochzeit Christiani Rosencreutz anno 1459*. Een belangrijke fase in de ontwikkeling van deze hoge individualiteit die met de antroposofie nauw verbonden is. De bijeenkomst hierover op 28 en 29 oktober in de grote zaal van het Iona-gebouw genoot veel belangstelling. Met veel humor en fantasie werd het verhaal van het

chemisch huwelijk en de inleidingen daarover, onder anderen van Auke van der Meij, Jaap Sijmons en Jesse Mulder, ingebed en verlevendigd in de kunsten: muziek, zang, euritmie en spraakvorming. Een hoogtepunt in het verenigingsjaar.

Dit symposium gaf ons gelegenheid ons te verbinden met een andere Rozenkruizersstroming in Nederland. Aanwezig was bijvoorbeeld de familie Ritman, die de Bibliotheca Philosophica Hermetica in Amsterdam heeft gesticht en daarin een grote verzameling originele rozenkruisersgeschriften en andere esoterische literatuur uit Europa heeft ondergebracht. Het leidde ertoe dat een grote tentoonstelling van deze bibliotheek in mei 2017 in het Goetheanum te zien is.

Op 7 december brachten wij ten slotte een bezoek aan Schloß Moyland over de Duitse grens, waar een grote collectie van werken van de antroposofische kunstenaar Joseph Beuys is ondergebracht. Wij kregen er een rondleiding van prof. Reinhold Fäth. Voor het bestuur was er gelegenheid met het bestuur van de Duitse zustervereniging gezamenlijk te vergaderen.

Ledenblad, website en communicatie

In het Amsterdamse Grandcafé De Jaren werd op 3 maart *Antroposofie Magazine* ten doop gehouden. Vier maal per jaar verschijnt nu naast *Motief* dit blad, dat meer op het algemene publiek is gericht. In de stijl van schrijven, de vormgeving en lay-out wordt daarop ingespeeld. Het blad loopt goed en door de extra advertenties is er geen sprake van dubbele kosten. De uitgave past in de strategie, dat de vereniging meer moeite doet om mensen buiten haar leden te bereiken. Tevens is de website van de vereniging aangepast. Wij worden daarmee toegankelijker in de media van deze tijd.

Jeugd

Vanuit de Algemene Sectie en met de Jeugdsectie in oprichting hebben dit jaar diverse activiteiten plaatsgevonden. Het meest recent is de ontmoetingsdag tussen de generaties op de Riouwstraat waar verheugend veel 'jongerejaars' en 'ouderejaars' in gesprek waren en waar ook nieuwe leden aan deelnamen. De kunst van het vragen stellen was een motief waarvan we hopen dat die niet enkel tot deze dag beperkt blijft. Deze dag kwam voort uit de Open Avonden die eerder voor leden en bestuursleden werden georganiseerd.

De jeugd heeft reeds in *Motief* bericht over hun midzomer- en midwintervieringen, de Michaëlweek en de vele internationale contacten. De bruisende activiteitenstroom van hen leidt tot de oprichting van de 'jeugdsectie' volgend verenigingsjaar, namelijk op 2 juli 2017, op de Riouwstraat in het bijzijn van jeugdgroepen en secties van over de hele wereld. Constanza Kaliks, die in de *Vorstand* aandacht geeft aan de jongeren, zei waar te nemen dat er overal werkzame constellaties ontstaan waarvoor we echt aandacht moeten hebben. Het afgelopen jaar merkten we dat die enthousiaste aandacht van leden voor de jeugd en van jeugd voor antroposofie vele kiemen tot ontplooiing brengt. Het feit dat de jeugd een eigen plek heeft gekregen op de Riouwstraat is daarbij een echte steun.

Beleidsvoornemens bestuur

Al deze activiteiten kunnen worden geplaatst in de beleidsvoornemens die zijn gepresenteerd tijdens de jaarvergadering van 2015 (zie *Motief* 192, pag. 7). Het waren twaalf uitgangspunten. In staccato zijn het de volgende.

1. De dubbele doelstelling van de geesteswetenschap bevorderen en het zielenleven verzorgen, hetgeen samenkomt in het hogeschoolwerk in de werkgebieden. Dit samenkomen is het thema van de wereldconferentie en inzet van de vernieuwing van de vereniging wereldwijd.
2. Stimuleren van een oefencultuur, faciliteren van een ontmoetingscultuur en het verbinden met de werkgebieden. Zie hiervoor de wijze van inrichten van alle bijeenkomsten en verder onder 'ledenscholing'.
3. Bevorderen activiteiten van leden en zichtbaar maken. Een deel van het verenigingsleven is nog steeds verborgen, omdat men niet in groepen zich kenbaar maakt als 'groepen op thematische grondslag'. Wij kunnen en mogen elkaar ook erkenning geven voor het goede dat wordt gedaan.
4. Tijdgenoot zijn met *Motief* en de website (zie hierboven).
5. Ons openstellen voor een volgende generatie. Zie hiervoor onder 'Jeugd' en de *Faustreis*.
6. Verbinden als AViN met de algemene vereniging (AAG) en zusterverenigingen. De secretaris-generaal is actief in Dornach (bijeenkomsten van General-Sekretäre, deelname aan symposia en werkgroepen, en tussentijds zittingen van de 'erweiterte Vorstand'). Als bestuur hebben wij ontmoetingen gehad met het Belgische en Duitse bestuur en zijn naar het 'Treffen' van de besturen voorafgaande aan de jaarvergadering van de AAG gegaan.
7. Toewerken naar honderd jaar Weihnachtstagung 1923. De thematiek is ingevlochten in de impuls van de wereldconferentie, waaraan wij onze bijdrage leverden. In Zeist vonden een voorbereidende en nabeschouwende bijeenkomst plaats.
8. Zichtbaarheid hogeschool vergroten. Daarover hieronder meer.
9. De Grondsteen de goede plaats in het verenigingsleven geven. Daartoe dient de Grondsteenconferentie en de wijze waarop het bestuur met de Grondsteen werkt en probeert te betrekken bij vele gelegenheden.
10. Scholingsinitiatieven nemen. Zie onder meer hierboven onder 'Ledenscholing'.
11. Het 'huis voor antroposofie' actiever 'inrichten'. Wij zijn hiermee bezig geweest, door een enkele maal een bestuurskring bijeen te roepen, Open Avonden te organiseren, een Open Podium.
12. Uitbreiding van het aantal leden door te verjongen. Zie onder 'Ledenaantallen' en 'Jeugd'. Het bestuur meent met zijn activiteiten in de geest van deze uitgangspunten te handelen.

De ductus van het bestuurswerk is in de drie richtingen te werken van het verdiepen van de antroposofie in hogeschool en ledenbijeenkomsten, het werken aan de vereniging zelf en proberen ons te verbinden met geïnteresseerden in de antroposofie en zusterorganisaties als mogelijk toekomstige leden of als samenwerkingspartners. Deze drie richtingen grijpen natuurlijk ineen. Belangrijke vraag: kunnen wij in de geest van de tijd de vereniging zo vernieuwen, dat zoveel mogelijk 'michaëlieten' zich hierin herkennen en de vereniging de komende dertig jaar meedragen? Het in eigen beheer terugnemen van het gebouw aan de Riouwstraat te Den Haag past in dit voornemen. Het geeft ons een podium naar de wereld, een plaats voor ledenactiviteiten, een kunstzinnige werkplaats en ruimte voor de jeugd. ||